

Uudenkaarlepyyn kaupungin konserniohje

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoitteet

Konserniohjeella kaupunki luo puitteet omistajaohjausta varten kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään yhtenäistämään ohjauksen menettelytapoja ja tehostamaan kuntakonsernin johdon edellytyksiä niin, että kuntakonserni ja kaupungin muu toiminta voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisillä toimintaperiaatteilla ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä niiden tytäryhteisöjä.

Kuntayhtymissä ja kaupungin sidosryhmissä tulee kaupungin edustajien pyrkiä siihen, että kaupungin konserniohjeen toimintaperiaatteet otetaan huomioon myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin sisältyy tytäryhteisöjä, joissa kunnalla on määräysvalta kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Kaupungin kuntakonserniin kuuluvat seuraavat yhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta (omistusosuudet 1.6.2017).

Tytäryhtiöt:

- Uudenkaarlepyyn Voimalaitos Oy (100 %)
- Kiint. Oy Uudenkaarlepyyn Asunnot (96,92 %)
- Kiint. Oy Virastotalo (78,18 %)
- Juthbacka säätiö

Kaupungin osakkuusyhteisöiksi katsotaan sellaiset yhteisöt, joissa kaupungin osuus on 20-49,9 %.

Osakkuusyhteisöt:

- Uudenkaarlepyyn Jäähalli Oy (45,45 %)
- Lepu Vattenledning Ab (100 %)
- Nykarleby Sprinklerpump Ab (33,3 %)
- Kovjoki Vatten (50 %)
- Stiftelsen Nykarleby Sjukhem

Kaupunki on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Vaasan sairaanhoitopiiri (1,78 %)
- Kårkulla samkommun (2,16 %)
- Optima samkommun (12,98 %)

- Svenska Österbottens Förbund för utbildning och kultur (4,82 %)
- Pohjanmaan liitto (3,93 %)

3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Sen jälkeen kun konserniohje on vahvistettu kaupunginvaltuustossa käsitellään ja hyväksytään se yhtiökokouksessa ja kaupungin tytäryhteisöjen hallituksessa sekä vastaavissa muiden yhteisöjen toimielimissä, joissa kaupungilla on määräysvalta. Samanaikaisesti tytäryhteisöt sitoutuvat ottamaan huomioon konserniohjeen kokonaisuudessaan.

4. Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita on noudatettava konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai yhteisön säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta tulee kunnan ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa hoitaa siten, että yhteisön päätös tai toimenpiteet ovat omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on välittömästi kirjallisesti ilmoitettava konsernin johdolle ristiriidasta.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta

5. Kunnan toimielinten ja virkamiesten toimivallanjako

Konserniohjauksen määräykset, konsernijohdon tehtävät ja toimivallanjako sisältyvät kaupungin hallintosääntöihin (koht. 4, 23 §)

6. Kuntakonsernin talouden ja hankintojen suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa budjettiin tavoitteet tytäryhteisöjen toiminnalle ja taloudelle. Tavoitteet ovat peräisin kunnan strategiasta sekä siihen liittyvästä omistuspolitiikasta ja yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohdon tulee käydä neuvotteluja tytäryhteisöjen kanssa asetetuista tavoitteista ennen kuin tavoitteet lopullisesti hyväksytään. Yhteistyön tuloksena asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta edistää kuntakonsernin etua kokonaisuutena. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee olla lähtöisin valtuuston asettamista tavoitteista. Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat talouden hoitami-

sesta tarkoituksenmukaisella tavalla. Konsernin johto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Päätös tytäryhtiöiden voittovarojen nostoista päätetään kaupungin budjetin hyväksymisen yhteydessä. Tässä konserniohjeessa ei tässä vaiheessa vahvisteta tuottovaatimusta Kiint. Oy Uudenkaarlepyyn Asunnoille, Kiint. Oy Virastotalolle eikä säätiö Juthbackalle.

Varmistaakseen pitkälle tähtäävän taloudellisen suunnittelun Uudenkaarlepyyn Voimalaitos Oy:lle ja kaupungille omistajina vahvistetaan, että Uudenkaarlepyyn Voimalaitos Oy maksaa vuosittaisen tuoton yrityksen omasta pääomasta taseessa. Vuosille 2018-2021 vahvistetaan summaksi 3 %:a omasta kokonaispääomasta tilikauden lopussa 31.12. (yhtiön tilikaudet 2017-2020 (vuoden 2016 tilinpäätöksen perusteella olisi tuoton taso 2017 ollut 284 226 euroa).

Kuntakonsernin taloudellinen vastuu ja velvoitteet tulee ottaa huomioon kaupungin budjetissa ja taloussuunnitelmassa. Tämän vuoksi tulee tytäryhteisöjen hallitusten toimittaa kaupungille tiedot, joita kaupunki edellyttää tytäryhteisöjen tulos- ja rahoitussuunnitelmista ja investointiohjelmasta sekä olennaisista riskeistä ja turvattuustekijöistä yhteisöjen toiminnassa. Sen lisäksi tulee tiedot antaa m.m. tulevasta konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toiminta-alueella sekä merkittävistä velvoitteista tavalla jonka konsernin johto on tarkemmin päättänyt.

7. Konsernivalvonnan ja raportoinnin järjestäminen sekä riskien hallinta

Kaupungin tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien tulee antaa kaupunginhallitukselle tarvittavat tiedot kuntakonsernin taloudellisen tilanteen arviointiin ja toiminnan tuloksen laskemiseen.

Konsernin johto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tulosta. Tytäryhteisöjen tulee antaa kunnalle seurannasta puolivuositain raportti kuinka yhteisön tavoitteet on saavutettu, kuinka toiminta ja talous ovat kehittyneet sekä arviointi riskeistä niihin liittyen.

Tytäryhteisöillä tulee olla tarkoitukseen riittävät järjestelmät seurantaan ja talouden mittausta ja toimintaa varten sekä yhteisön hallituksen hyväksymät toimintaohjeet sisäistä kontrollia ja riskien hallintaa varten. Riskit, jotka todennäköisesti tullaan toteuttamaan tulee välittömästi raportoida konsernin johdolle.

Tilikausi jakso on yksi kalenterivuosi tytäryhteisöille, jotka kuuluvat kuntakonserniin jollei ole erityistä syytä poiketa tästä.

Tytäryhteisöjen tulee viimeistään 28. helmikuuta toimittaa kaupungille tarvittavat tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernin johto antaa tarkempia ohjeita tarvittavista tiedoista tilinpäätöksen laatimiseen, aikataulun laatimiseen, annettavien tietojen määräajoista ja mahdollisista lomakemalleista tilinpäätöstietoja ja toimintakertomusta varten.

8. Kaupungin luottamushenkilöillä turvattu oikeus saada tietoja

Kuntalain 83 §:n mukaan on luottamushenkilöillä oikeus saada kaupungin konsernijohtolta tietoja koskien tytäryhteisöjen toimintaa, jotka konsernijohto omistaa jollei salassapittoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

9. Kaupungin mielipiteen pyytäminen ennen päätöksentekoa

Yhteisön toimitusjohtajan on jo asian valmistelussa hankittava konsernijaoston kirjallinen näkökanta seuraaville toimenpiteille:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai oikeudellisen rakenteen muuttaminen
- asiat, jotka keskeisiltä osin poikkeavat kuntastrategiassa ja budjetissa asetetuista tavoitteista tytäryhteisöille
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. Immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja –anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumentin käyttö
- sopimukset, jotka eivät kuulu yhtymän normaaliin toimintaan tai epätavallisilla ehdoilla olevat sopimukset yhtiön ja osakkeenomistajan tai hallituksen jäsenen välillä, sellaisten sopimusten muutos sekä sopimuksenmukaisista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja kauaskantoiset muutokset toiminnassa, merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- ehdotus yhtiökokoukseen sellaisesta voitonjaosta, joka poikkeaa yhtiön normaalista menettelystä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan sekä saneerausmenettelyn aloittaminen

Yhteisön toimitusjohtajan on jo asian valmistelun aikana ilmoitettava konsernin johdolle seuraavista toimenpiteistä:

- toimitusjohtajan valinta
- pääomarakenteen muutos
- yhtymän työehtosopimuksen valinta tai vaihto

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtaja vastaa konsernijaoston mielipiteen saannista ja sen merkitsemisestä pöytäkirjaan siinä hallituksen kokouksessa, jossa päätös tehdään asiassa.

Mikäli asia, joka edellyttää kaupungin kannanottoa päätetään yhtiökokouksessa on konsernijaoston huolehdittava siitä, että kaupungin kannanotto tarvittaessa sisällytetään pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kaupunkia yhtiökokouksessa.

Lopullinen päätös ja vastuu kuuluvat aina yhteisön omalle päätöselimelle myös siinä tapauksessa että yhteisö on ennen päätöstä selvittänyt kaupungin suhtautumisen asiaan.

10. Konsernin sisäiset palvelut

Kun yhteisöt hankkivat tukipalveluita tulee heidän ottaa selvää mitä palveluita kaupunki tarjoaa ja onko mahdollista liittyä palvelusopimuksiin, joita kaupunki on kilpailuttanut. Kaupunki tarjoaa tytäryhteisöilleen sisäisiä tukipalveluita kun resurssit ja toiminta tekevät sen mahdolliseksi mikäli kaupunki katsoo, että yhteinen käyttö tarjoaa etuja konsernille. Kaupunki voi myös kilpailuttaa tytäryhteisöjen tukipalvelut ja silloin tytäryhteisöt ovat velvollisia palkkaamaan heidät.

Kaupungin ja yhteisöjen välillä tullaan pyrkimään sellaisiin hankintoihin sekä ostoihin ja palveluiden myyntiin että ne kokonaistaloudellisesta näkökannasta katsottuna tulevat niin edullisiksi kuin mahdollista. Konserniyhtiö ottaa hankintatoiminnassaan huomioon kaupungin hankintaohjelman ja osallistuu päätettyihin yhteisiin hankintajärjestelmiin.

11. Henkilöstöpolitiikka

Konsernin eri yhteisöjen on noudatettava soveltuvin osin emoyhtymän henkilöstöstrategian periaatteita. Uuden henkilöstön rekrytoinneissa tulee tytäryhteisöjen huomioida mahdollisuuksien mukaisesti konsernin sisäiset henkilöstön siirtomahdollisuudet.

12. Kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallitusten jäsenten tehtävänä on edistää yhtiön, kuntakonsernin ja kaikkien osakkeen omistajien etua huolimatta siitä mikä osapuoli on nimittänyt heidät hallitukseen ehdokkaaksi. Henkilöllä, joka valitaan hallitukseen ehdokkaaksi tulee olla tehtävään vaadittava pätevyys ja mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Hallituksen jäsenillä tulee olla tarkoituksenmukainen asiantuntemus toiminta-alueesta, organisaation toiminnasta sekä hallinnosta ja johtamisesta.

Huomioon ottaen hallituksen tehtävä ja tehokas toiminta on tärkeää, että hallitus koostuu jäsenistä, joilla on laaja kokemus ja tuntemus, jotka täydentävät toisiaan.

Kaupunginhallitus nimittää jäsenet tytäryhteisöjen hallitukseen konsernijaoston ehdotuksesta.

13. Tiedottaminen

Hyvä hallinto edellyttää luotettavan ja riittävän tiedottamistoiminnan. Yhtiön antamista tiedoista voivat osakkeenomistajat arvioida yhtiön toimintaa ja tehdä päätöksiä omistuksestaan. Yhtiö päättää omien tarpeiden ja lähtökohtien mukaisesti miten ja missä laajuudessa yhtiö tiedottaa asioistaan muille sidosryhmille.

Yhteisön osalta yhteisön tiedotuksesta ja tiedotuksen järjestämisestä vastaa hallitus ja toimitusjohtaja.

14. Tilintarkastus

Kuntalain 122.2 §:n mukaan tulee kunnan tilintarkastusyhteisön valita tilintarkastaja kunnan tytäryhteisöön jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Sellainen syy voi olla liian suuri määrä tytäryhteisöjä. Kunnan kaikkiin tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja myös mikäli yhteisön säännöt sallisivat, että valitaan toiminnan tarkastaja. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

15. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman miten konserniyhtymien tilintarkastus järjestetään.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tiedot tytäryhteisöiltä arviointia varten kuinka valtuuston asettamat tavoitteet on saavutettu ja miten kuntakonsernin toiminta on järjestetty tulosrikkaalla tavalla.

Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön elimen jäsenen tai yhteisön työntekijän lautakunnan kokoukseen kuultavaksi.

Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa sivulliselle salassa pidettävää tietoa, jonka hän on saanut tietoonsa.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.5.2017 § 39

